PG
3932
P64

UNIVERSITY OF TORONTO
VELUT ARBOR ÆVO

From the Collection
of the late

JOHN LUCZKIW

Ч 25. ВЫДАВНИЦТВО ЧАСОПИСИ „СВОБОДА“. Ч. 25.

ПОКУСА.

ЗМѢСТЪ:

ПОКУСА.....Андрѣй Веретельникъ.
ЗЪ ПРАКТИЧНОИ ШКОЛЫ.....Стефанъ Ковалѣвъ.
Я ТУТЪ ГОЛОВА.....Наталка Ф. Р.
ПѢСНЯ ПРО КАНАДУ.....Сим. Паламарюкъ.
11.000 МЕТР. НАДЪ ЗЕМЛЕЮ.....Д. Коренець.
РУСКОМУ СЕРЦЮ.....В Маслякъ.
ВѢКЪ ЛЮДЕЙ ЗВѢРЯТЪ И РОСТИНЪ.....Н. Н.
ДУХОВНА ПѢСНЯ.....И. Колесниковъ.

Цѣна 10 центôвъ.

1904.
ЗЪ ДРУКАРНѢ „СВОБОДЫ“. — 209 LINDEN STR. SCRANTON, PA.

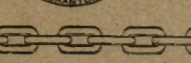

Ч. 25. ВЫДАВНИЦТВО ЧАСОПИСИ „СВОБОДА“. Ч. 25.

Покиса

ПОКУСА.

ЗБІРКА
ІВАНА ЛУЧКОВА

1904.
ЗЪ ДРУКАРНѢ „СВОБОДЫ“. — 209 LINDEN STR. SCRANTON, PA.

L.I.
AUG
8
1983
OF TORONTO

PG
3932
P64

Покуса.

I.

Якъ Гриця Балембу выбрали за вôйта радѣла цѣла громада.

— Ажь вôнъ пôдвигне нашу громаду зъ упадку, певно не скривдить еѣ, якъ його попередники скубали громаду зô всѣхъ бокôвъ, добро громадське розтягали, — казали однѝ.

— Чесна людина той Балемба, заздалегôдь можна предвидѣти, якъ за його управою вôдмѣнить ся наша громада — казали другѝ.

И справдѣ.

Недовго Балемба вôйтувавъ и заразъ взявъ ся порядки заводити въ селѣ.

— Першимъ и найбôльшимъ ворогомъ нашого народа казавъ вôнъ, є піяньство, мусимо выкорѣнити його.

Отъ и засновавъ новый вôйтъ комітетъ проти піяньства. Члены комітету мали ширити тверезôсть мѣжь народомъ и пôсля ухваленыхъ постановъ, наколи котрый комітетовый стрѣнувъ въ селѣ пяного, мавъ пра-

во замкнути його до громадського шпихлѣра на одну добу въ голодѣ и въ холодѣ.

Радѣли зъ того люди добрй, а тй, що любили выпити та шинкарѣ сѣльськй зажурились тымъ...

Тодѣ якъ завязавъ ся той комітетъ починались весняй роботы въ полю, отже заразъ комітетъ проти піяньства не мôгъ розвинути своеи дѣяльности. Мавъ комітетъ взятись добре до працѣ по всѣхъ роботахъ господарськихъ ажь пôдъ зиму; однакъ въ мѣру спромоги поодинокй члены працювали проти піяньства и держались постановы карнои за піяньство.

Найбôльше займались тымъ молодй господарѣ: Юрко Костюкъ и Миронъ Дмитрунѣвъ.

II.

Прийшла осѣнь зъ довгими вечерами, отъ и комітетъ мавъ взяти ся щиро до своеи працѣ ажь тутъ гулькъ — выборы державнй приходять! Зновь годѣ працювати для тверезости — треба выборôвъ припильновати.

Пôшли вѣча и зборы, скрôзь кипить и клекотить вôдъ нихъ — горячкове житє мѣжь народомъ.

— Отъ, щобъ комітетъ бувъ працювавъ цѣле лѣто не було-бъ у насъ анѣ одного хруня-зрадника — мовивъ Костюкъ до Дмитруня замикаючи въ шпихлѣрь пяного хруня Семка Пôдлизного, що идучи селомъ зъ коршмы качки заганявъ по дорозѣ.

— Правда воно — притакує Дмитрунь — але те-

перь тихъ хрунѣвъ найбôльше намножить ся, отъ буде працювати надъ чимъ!

— Охъ, Господи, — зôтхае Костюкъ — яка бѣда зъ тимъ темнымъ народомъ. Нынѣ нашй выборцѣ поѣхали голосувати, думаете що Тимко Сопухъ совѣсно вôддасть голосъ? Будете бачили, що нѣ! Нашь певный тôлько вôйтъ Балемба а тамтой пропавъ... Темне все, слѣпе та нерозумне...

III.

Вечеръ.

На дворѣ бѣло, селомъ идуть балакаючи Костюкъ и Дмитрунь. Идуть на противъ выборцѣвъ, що мають вертати зъ мѣста — радй довѣдатись якъ тамъ пôшло.

Стрѣнулись зъ однымъ господаремъ, що бувъ у мѣстѣ.

— А якъ тамъ выборы? — питають його.

Кепско, — каже — нашь перепавъ, ґрафъ выйшовъ... Нашь вôйтъ Балемба вôддавъ голосъ на ґрафа...

— А Сопухъ? — питають здивованй та перераженй тою вѣсткою.

— Сопухъ — мовивъ господаръ — вôддавъ голосъ совѣсно...

— Але то не може бути, щобъ вôйтъ насъ здрадивъ..?

— Тай я того не сподѣвавъ ся, а отъ и такъ є. Вôнъ конѣ свои давно выславъ до дому, а самъ зъ паномъ приѣде...

— Отъ воно якъ, — дивують ся Костюкъ зъ то-

варишомъ, а то-жь що йому стало ся, що вôнъ схрунивъ?..

Се ихъ такъ здивувало, що они вернули назадъ и перейшли цѣле село безъ цѣли; вже близько пôвнôчь була а вони блукали по селѣ...

— Ц-стъ, Юрку, піякъ якійсь йде — мовивъ отямившись Миронъ.

Пристанули и почули спѣвъ пяного та гопане чобôтьми якогось йдучого селомъ чоловѣка.

За хвилю вони з'умѣли... очамъ своимъ не няли вѣры... Дорогою ишовъ заточуючись пяный... вôйтъ.

Они схаменулись.

— Ага! — крикнули — піякъ, ходи зъ нами!

И пяный вôйтъ опинивъ ся въ шпихлѣри де вже сидѣзъ одинъ пяниця на все село и злодѣяка Карпо Шендюкъ.

Замкнувши гарненько у шпихлѣрѣ вôйта, пôшли товаришѣ сумнй до дому.

IV.

На другій денъ цѣле село знало, що вôйтъ зрадникъ, та що сидить замкненый за піяньство въ шпихлѣри разомъ зъ Шендюкомъ, зъ котрымъ порядный господаръ стыдае ся навить до розмовы стати. Звычайно пяниця та злодѣй.

По полудни зôбралась громада людей коло шпихлѣра, мали выпустити вôйта зъ арешту.

Передъ зôбраныхъ выйшовъ Костюкъ и промовивъ:

— Чесна громадо! — Ось у сѣмъ шпихлѣри си-

дить нинѣ разомъ зъ Шендюкомъ нашь панъ вôйтъ, вчера о пôвночи стрѣнули мы його пяного и замкнули тутъ. Вôнъ самъ постановивъ колись, абы такъ зъ пяницями поступати. Та ще сумнѣйше стане вамъ, коли скажу, що той нашь многонадѣйный вôйтъ зрадивъ насъ вчера — голосъ вôддавъ на пана ґрафа...

Загула громада, заворушилась, а вôйтъ мало не лусне зъ сорому чуючи зъ шпихлѣра все.

Выпустили його.

Вôнъ тремтѣвъ цѣлымъ тѣломъ, бувъ жовтый наче вôскъ.

Гарно пописалисьте ся, дуже гарно! — гуде громада.

Вôйтъ липнувъ на людей очима тай спустивъ ихъ заразъ, упавъ на колѣна передъ людьми и зъ плачемъ майже промовивъ:

— Мои громадяны! Простѣть менѣ мою провину, до того довели мене нашь писарь и панъ и мене сейчасъ скаравъ Господь ось симъ соромомъ передъ вами... Поки мого житя не зраджу нашои справы и до чарки не загляну, а щобъ не скуситись бôльше, вôдъ нынѣ не буду вôйтомъ...

— Нѣ, то не штука такъ — мовивъ Костюкъ — а власне штука вôйтувати а не датись покусѣ, отъ тодѣ мы пôзнаємо вашу постанову! а такъ що...

— Правда! правда, — загули голосы.

— Коли такъ, то простѣть менѣ добри люде а я постараюсь оказати и додержати ось тутъ приреченого.

Простили и насмѣялись досыть, и нынѣ Балемба вôйтуе совѣсно та чесно вже дванайцятый рôкъ.

Андрѣй Веретельникъ.

Зъ практичнои школы.

Вертає Михайло Розхо̂дникъ зъ торгу вечеромъ; добре на саньохъ сидѣти, зъ сѣрыми говорити: санна устелила ся, но̂чь погодна, мѣсяць свѣтить, видно ся якъ у день. Жиды не ошукали, волы продавъ зъ добрымъ баришемъ, торгъ повѣвъ ся. Отъ и на душѣ мило. До хаты далеко, три верхи и Циганова Шия, — стро̂мкій берѣгъ по̂дъ самою загородою — але йому не першина въ тако̂й порѣ ѣздити; неразъ у саму глуху по̂вно̂чь, у темно̂й по̂тьмѣ припаривъ до дому.

Глядить Михайло по небѣ, бачить усе въ тако̂мъ само̂мъ порядку, якій його дѣдъ, славный бакуняръ, часто йому показувавъ: косарѣ, квочка, во̂зъ небесный и тота звѣзда, що все въ одно̂мъ мѣсцѣ висить надъ головою, а не рухає ся; все, въ порядку, нѣчого не змѣнило ся. Видно, на небѣ нема такихъ „руинникô въ", якъ тй, що розлѣзли ся по Бескидѣ, мовь плюгавй червы, та лоточать зелену Верховину.

Ѣде Михайло то до горы, то въ долину, говорить зъ сѣрыми, не скучна въ тро̂йку ѣзда. До̂гнавъ його

арендаръ Мошко, великій крутаръ и циганъ: не десять и не сто разôвъ вывѣвъ вôнъ Михайла въ поле.

Чѣпивъ ся Мошко саней, пытае:

— Въ порожнѣ, Михайле?

— Въ повнѣ, Мошку — вôдповѣдае Михайло, — маю рептюхъ, кôлька топскъ соли, соломы повнй саны и самъ везу ся, а ты, щирый мôй сусѣде вôдъ саней геть, бо обôрвешь!...

— Що я обôрву, що?... лѣпше вôзьмѣть мене до дому, я заплачу: двѣ шѣстки дамъ.

— Такъ, то що иньшого. Давай сюды грошѣ та сѣдай собѣ зъ заду: лишь обережно зъ горнятками, зъ сôллю...

— Дамъ у селѣ. Що? може мене боите ся?

— Бояти ся не бою, але грошѣ дай заразъ!

Цертолить ся Мошко зъ Михайломъ и ѣде; все заговорюе то сякъ, то такъ, завертае хлопови баки, абы лише доѣхати близше до села.

Замѣтивъ Михайло хитрôсть Мошкову, ставъ, нѣбы поправляе ярмо на волахъ, зорить косо на Жида.

— Плати — повѣдае по хвили — або зъ саней тручу, батогомъ потягну...

— Нехай тебе лихо трафить! — крикнувъ розлюченый Жидъ; я зайду борше, нѣжь ты заѣдешь... Якій менѣ господарь, триндае ся телятами...

— Нехай тебе й трафить, менѣ нѣчого до того, але на моихъ саньохъ за дурно не поѣдешь.

Пôгнавъ Жидъ, ажь ноги розпустивъ на вѣтеръ, снѣгъ ними замѣтае. А Михайло давъ ще воламъ пе-

рекусити, самъ надъ ровомъ припѣкъ коло огню люльку, закуривъ, ѣде.

— Не минувшій тыждень для тебе — говоривъ Михайло Розхôдникъ, розваливши ся въ саньохъ, самъ до себе. — Вôсѣмъ васъ ѣхало три милѣ, а прийшло ся платити, кождый на потемки зъ воза шусть та до коршмы... А мара ихъ напхала тодѣ зо пятдесять у самôмъ ванкири, пôзнай-же!.. Все чорне, пейсате, не пôзнаешь, котрый зъ тобою ѣхавъ... Пропало... Пачки тютюну, бôгъ-ме, пачки тютюну не дôставъ, ще й чвертку вôвса вкрали. Нынѣ, каже, дома дамъ... Добре, дай и дома, але дай тутъ заразъ, а нѣ, такъ зо шумомъ!

Ѣде Михайло, пôд'ѣздить що разъ высше до верха, перехопивъ ся вже й черезъ Циганову Шпю помѣжь скалистыми опоками, де двомъ возамъ годѣ оминути ся, хоче скрутити на поляну до села, ажь тутъ ненадѣйно зфучали волы, занепокоили ся.

— Цабе, бойку, не пручай ся, бо въ рôвъ звернешь — остерѣгає Михайло сорокатого.

Не слухавъ нѣ сорокатый, нѣ лысый: скочили въ бôкъ, замотали ся въ корчѣ, вывернули Михайла на дорогу.

Вставъ Михайло, обтрѣпавъ ся, глянувъ докола, а за фосою купа вовкôвъ пôдъ смерекою гарцює, щось розтягають, гризуть ся звѣрѣ.

— Тихо, хлопцѣ! нема страху — говорить Розхôдникъ до волôвъ. — Пять ихъ тамъ, весѣля справляють; насъ трьохъ, не дамо ся.

Хопивъ Михайло цѣлый снôпъ соломы, запаливъ, кинувъ помѣжь вовкôвъ, глядить, що вони зроблять.

Гаргаргаръ!...Загаркотѣли звѣрюки, розскочили ся, пôгнали въ провалъ до села.

— Ади!... Подяка!... Грѣй його, а вôнъ оденъ зъ другимъ сердить ся. Шкода соломы, треба хочь люльку закурити.

Закуривъ Михайло люльку, глянувъ ще разъ пôдъ смереку, глянувъ и на смереку, а тамъ — фі, фі, фі! — засвиставъ и своимъ очамъ не вѣрить. Помѣжь гилемъ сидить Мошко простоволосый, трясе ся вôдъ страху и зимна, а пейсами вѣтеръ грае, немовь цѣлого вхопити хоче.

— А що тамъ, Мошку? — пытае.

— Ну, ну, а вы що тамъ? вôдповѣдае Жидъ. — Я вже не жию.

— Я. Богу дякувати, жию и ѣду до хаты... Будь здоровъ!...

— Йойо-йой! пождѣть, дамъ вамъ грошѣ не лишайте.

— Давай, але зъ дерева. Не буду ждати, ажь злѣзешь.

— Якъ подамъ? коли въ долинѣ снѣгъ, а тамъ не дôстанете.

— Я вже зараджу.

Привязавъ Михайло шапку до предовгого костура, пôднѣсъ до горы и каже: — Давай и повнуверховату, я на снѣгъ не высиплю.

Давъ Жидъ грошѣ, хочь и руки закоценѣли, кождый крайцаръ у пушкахъ общупувавъ.

Перечисливъ Михайло, знайшовъ двайцять крайцарôвъ, помôгъ Мошкови злѣзти зъ дерева и завѣзъ його простоволосого до дому; шапку сабашову и замащеный берликъ з'ѣли вовки.

Весело вернувъ Михайло до своихъ; тй двѣ шѣстки були въ нього вартнѣйшй, нѣжь пôвтора сотки за волы; въ добрôй бувъ школѣ.

Написавъ Стефанъ Ковалѣвъ.

Я тутъ голова.

Вже выпіяли другі пѣвнѣ, коли Микола Запоточный выпроваджавъ своихъ старостôвъ геть ажь за ворота. Они-то приходили сватати его дочку за Илька Пôдгôрного, котрый бувъ сыномъ дуже заможныхъ родичѣвъ.

— Ну, говорить оденъ зъ старостôвъ, се вже десъ добре пôзненько, тожь мусимо спѣшити си до дому, щобы ще трохи вôдпочити, бо завтра раненько, якъ Бôгъ поможе дочекати, треба вставати до роботы. А вы радьте си зъ своѣми въ хатѣ такъ, якъ самі мѣркуете, а коли бы шосъ ни по вашому, то дайте намъ знати ще завчѣсу, шобымъ роздумували, куды дальше треба маширувати! Однакожь вѣрте ми, бо таки шо правда, вы менѣ анѣ братъ анѣ сватъ, хиба будете, коли Богъ поможе, та ябы вамъ таки радивъ, шобысте вôддали свою Параску за него, бо хлопецъ такій, що „урви та подай"; якъ возме си до якои роботы, то такъ кажу вамъ зробитъ, шо але..., не треба й старого. А до того, кажу вамъ, така бестія шпаровита та запопадлива, шо навѣть и горѣвки не пе...

— О, та я знаю, каже Микола, шо то пордьиныхъ родичѣвъ сынъ. Я зъ его дѣдемъ разомъ парубочивъ та знаю добре, — такій самый, якъ вы кажете и вôнъ бувъ.

— А-я-я, правда, та то й я тогды... — притакнувъ другій староста.

— Та дай лишь Боже, шобы зъ сеи муки хлѣбъ бувъ, — тягнувъ вôнъ дальше — бо я завважьивъ, шо ваша дѣвчина якосъ ни дуже була кунтентна зъ насъ.

— Е, шо то говорити — воно вважьиете, ще молоде тай дурне, до такихъ людей, ни призвичаила си.

— Та то-й-то правда, але шомъ вамъ перше не доповѣвъ: Вы самй знаете, шо Штифанъ першій богачь въ селѣ, а дѣтей въ него таки немножко: отъ цей сынъ, кобы здоровъ, що си женитъ, тай одна дѣвчинка.

— О, такъ, такъ, правда, дай вамъ Боже здоровлѣчко за ваше щьире серце... Богу дьиквати й вы файно маете си, але таки вже не туды, бо въ васъ й дѣтей, най здоровй будутъ, ѣ файна купка.

— Ну, та въ мене й дѣтий май бôльше, тай таки на тôлько ни буду спромагати, якъ вони...

— Вже вы ни журѣтъ си тимъ, якосъ то буде... а теперки будьте здоровеньки, тай радьте, шобы було добре. Мы ныньки прийшли лишь васъ повѣдомити, а завтра прийдутъ „панъ молодый й панъ сватъ", то тогды, якъ Бôгъ помоче дочекати, урадимо такъ, якъ треба... Ну, будьте здоровенькй! — забубонѣли оба старосты вôдходячи.

— Идѣть здоровенькй, та дай вамъ Боже здоровлѣчко за вашй труда!

— Дай Боже й вамъ!

Микола дививъ ся еще хвильку за ними въ слѣдъ, а потôмъ зачинивъ ворота и поволѣкъ ся зъ веселими думками до хаты. Коли опинивъ ся вже въ сѣньохъ, зачувъ ось-тй слова, що говорила Параска: „Ненько, ненечко, просѣтъ дьиґю, та може упросите, а коли нѣ, то я нищаслива“...

— Буду прубувати, а ты спи дитинко, бо вже пôзно, — сказала мати.

Микола остовпѣвъ въ сѣняхъ, бо нѣколи не сподѣвавъ ся щось подôбного учути.— Чикай, чикай, я тобѣ покажу одна зъ друговъ, я васъ научу кого вы маете слухати, бо вы вѣдай забули „хто тутъ коло хаты голова?!“ Я васъ научу — пробурмотѣвъ собѣ пôдъ носомъ. А коли ввôйшовъ до хаты не казавъ нѣчого, бо они обидвѣ затихли и удали, що сплять...

Вôнъ не надумуючись довго, скинувъ кожухъ, станувъ коло образа св. Николая и зачавъ молити ся. По молитвѣ положивъ ся на постѣль и заснувъ.

На другій день якъ лише зазорѣло побудила ся вся родина Запотôчныхъ. Встала насамперед мати, Катря, потôмъ Микола и два старшй хлопцѣ, а трое малыхъ еще спали. Параска не зрывалась нынѣ такъ скоренько зъ постелѣ якъ всегда, а то тому, бо чула, що голова болить еи дуже. Катря поралась коло печи, хлопцѣ зôбрались скоренько и повыходили на дворъ до худобы, а Параска мовчки, не кажучи нѣкому нѣ-

чого, взяла коновки на плечѣ и пôшла по воду.

— Се теперь добра нагода поговорити зъ старымъ, коли повыходили всѣ зъ хаты, — подумала Катря.

— Ну, тожь Миколо будемо гадати зъ симъ весѣльимъ?

— Якъ то! хиба ты ни знаешь то? Ты лишь диви си, шобы все було готове!

— Та де-то й-ьи готове, а де чого й нима, але...

— Шо але?! — вже трохи выкрикнувъ Микола.

— Та Парасцѣ, тосъ ни до серцѣ сей книзь.

— Ну тай то?!

— Та може бы вôдповѣсти, нашо намъ силувати дитину, на то намъ грѣха на нашу душу, ци ще мало ѣхъ маемо? Я бы може й невѣрила, то грѣхъ, але чуламъ на своѣ вуха, якъ еґомосцѣ на казаню казали, то грѣхъ.

Ту, Микола бувъ бы выкрикнувъ, що силы мавъ, та вже коли еґомосцѣ такъ казали, то проговоривъ цѣлкомъ лагôдно:

— Я знаю, то грѣхъ дитину въ бѣду пхати, але якій тутъ буде грѣхъ, якъ я добра ѣѣ жѣдаю, якъ я хочу ѣѣ богачковъ зробити, за то вона буде менѣ колисъ до смерти дьикувати...

— Та ни знати, ци буде?

— Якъ то ни знати, якъ буде мати всего достаткомъ, якъ буде мати хлѣбъ й до хлѣба, то чого ѣй треба? Шо чоловѣкъ ни буде подуфалный, то ни буде чуперъ зачѣсувати такъ, якъ той пôддьичій, то вчѣпивъ си ѣ?! Але теперки якъ бымъ го вздрѣвъ коло

своѣ хаты, тобымъ му шию скрутивъ якъ когутови!... До теперъ я нѣчо ни казавъ, бо ще май — люди си ни трафльили, але вôдъ теперъ „зась“ ѣму вôдъ моѣ дитины — драптюхъ якійсъ!

— То правда, що вôнъ драптюхъ, бѣдный, але хлопецъ чесный, на все село ни найдешь лѣпшого вôдъ него!

— Та що зъ тоѣ чести, зъ людьми мусить си добре обходити, бо зъ людий жие, тай добра ми честь, якъ нима нѣчо. А сему, що за гана, що трохи рѣбый? Е, красу на тарели ни будешь кроити и махнувъ байдужно рукою.

— Ой де-де, ци лишень то, а ненѣ ѣго... Господи прости ми грѣшнѣй... и сорочки ни віпере, якъ...

— Мовчи, мовчи, бо ты вже за богато розкудкудакала си!!

— Та я вже нѣчо... але таки нагадай, коли ты си женивъ, то чомусъ ни хотѣвъ сватати ту рознооку Варвару, що тобѣ казали? Га!

— Бомъ дурный бувъ! А ты мовчи стара сороко' а коли прийде Параска, то розкажи ѣй, що мае казати якъ прийдутъ люди, а коли буде шосъ цофати си, то такъ ѣй насиплю, що буде до остатного дньи памнѣтати. А якъ й ты шосъ мешъ вôдзывати си, то й тобѣ буде... памнѣтайже! А самъ луснувши дверми выйшовъ на двôръ.

— Отъ й маешь, отъ й розмовиламъ си. Ой знаю я, знаю, що то вже й сьвѣтый Боже ни поможе. Виджу я, що сей кньизь ни моѣй дитинѣ, ни моѣй ля-

лечцѣ пара... Та най дѣє си Божа волѣ, то Богъ тымъ всѣмъ рѣдитъ, а ни мы грѣшнѣ...

Черезъ якусь хвилю ввôйшла до хати Параска.

Мати глянула на ню и сказала: — Ой донечко моя люба, чомусъ така смутненька?

— Ахъ! ненечко моя рôдна, сама ни знаю чого. Голова ми ажь розскакує си такъ болитъ, а за серце таки мене ненечко, шосъ тисне... тисне...

— Нашожь бо ты такъ то собѣ до головы приймаєшь, коли то все на дурно!

— Чому на дурно, хиба вы вже говорили зъ дьидемъ? — залебедѣла Параска.

Въ сѣй хвили Микола пôдсунувъ ся тихенько до сѣний и ставъ пôдъ дверми, щобы добре чути, що они обѣ будуть говорити.

— Та шо зъ того, шомъ говорила, всьо пôшло на вѣтеръ, дьиґі ii слухати про то ни хоче, а казавъ, шо коли ты будешь нихотѣти, то буде бити тôлько си влѣзе...

— Най нѣ й вбютъ, то я таки ни пôду за того, шо вони кажутъ, бо я ѣго ни любю, вôнъ такій, шо ажь бридко дивити си на него. Колисто на танци парубки навмисне ѣго трутили межи дѣвки, а дѣвки скричьили всѣ вразъ, та давай кидати въ него качѣнами зъ яблукъ. Вôнъ закривъ одновъ руковъ лице, а друговъ лапнувъ мене за рукавъ, та такъ низґрабно якъ бы тамъ грань була тай каже: „Параско, дай яблукъ!“ — Щезни бѣдо! крикнула я, тай сховала си за дѣвки,

а всѣ засмѣяли си... И я маю за такого йти? Нѣ, ни пôду! Ще буду просить й я ґиґю, може змилуютъ си...

— Ци ты ни знаешь нашого дьиґі, шо якъ си на шо напре, то мусить таки свого доказати. Тожь я тобѣ кажу, дай поки, бо то все на дурно!

— А тожь менѣ робити? Ненечко боронѣтъ мене! — а сама кинулась зъ плачемъ ѣй на шию.

— Ой доню моя, доню! тажь я хотѣлабы тобѣ й неба прихилити та не можу... Не плачь, не плачь дитинко, а Богъ котрого тобѣ призначивъ, той твôй буде...

Миколѣ того всего було вже забогато и вôнъ зô злости прошептавъ самъ до себе: — Е, ты одна зъ друговъ будешь й цѣлый день киснути, тай нѣчо зъ того ни буде, пôду я самъ до васъ. Коли вôтворивъ дверѣ Параска ажь задрожала, бо знала, що теперь для неѣ буде страшна хвиля.

— А ты дѣвко чого риндзишь си, бука хочешь, га, кажи чого?!

— Бо вы мене силуете вôддавати си, — процѣдила черезъ сльозы Параска.

— А тожь, сивѣти будешь у мене?! А ты стара, шо также вôддаешь си, шосъ слины розпустила?! Чому ни дивишь си, ци ѣ все готове? Тай ѣсти треба файно злагодити, бо якъ прийдутъ панове сватове, шобы ни було намъ встыдъ, а дѣвку навчи якъ мае обходити си зъ людьми, шобы ни дула варґи якъ вчера, шо ажь ми скаржили си...

Парасцѣ кожде дьидеве слово немовбы ножемъ

шпикало у серце. Она не могла довше выдержати и сказала:

— Вы дьиґю таки се ни говорѣтъ, бо я й до ѣґомосцѣ пôду тай скажу, шо вы мене силуете...

— А очи бы ти повіходилв, а ни дочекала бы ты ходити, а тебе хто такого нипослуху навчивъ?! А ты пôгане якасъ, ты лѣзла бы до ѣґомосцѣ скаргу вносити на дьиґю?! Ой знаю я, шо се того лотра пôдмова. Але ни дочикаєшь ты скаргу вносити, крикнувъ розлюченый и такій ѣй небозѣ давъ кулакъ въ шию, що она полетѣла стрôмголовъ вôдъ стола до порога и упала.

— Ой дьидику мôй рôдненькій, ни биіте мене, зарыдала бѣдна дѣвчина, що ажь сумъ розлягъ ся по хатѣ...

— А ты чого розревѣла си?! Мовчишь?! бо заразъ тѣ розталапаю, якъ жьибу!..,

— Ей, старый, бôй си Бога, шо ты робишь — заголосила Катря.

— Ты чого хочь, диви си якогосъ ѣ послуху навчила?!

— Кажи! будешь скаргу вносити на дьиґю?!

— Ни буду дьидику, ни буду. Я васъ все слухала й буду слухати, але... сей разъ ни послухаю... и таки ни пôду за него!...

— А мôль бы тѣ ѣла, табы тѣ ѣла, якъ ты ѣшь моє серце и вхопивши зъ пôдъ припѣчка поривачь, зачавъ писати дочку, куда ся попало. Будешь теперь слухати?! — кричавъ бѣсновато.

— Ой-ой, дьидику, буду-буду слухати, лишь ни бийте.

— Ни будешь вже своимъ розумомъ ѣздити, будешь мене слухати, знаешь теперь, шо то дьиґі значить ? !

— Ей, дьидику — даруйте !

— Ни подарую, покивъ ни скажешь, шо пôдешь?!

— Ненечко, ратуйте !...

— Ты здурѣвъ старый, ци шо, та забешь ѣѣ! Мати Божа ратуй ѣѣ...

Катря молилась часъ вôдъ часу, та коли то нѣчого не помагало, хотѣла зловити его за руки, але вôнъ вôдтрутивъ еѣ вôдъ себе, а самъ дальше еґамінувавъ дочку.

— Ну, кажи, будешь слухати! пôдешь за того, шо кажу, бо ще бю!...

— Пôду вже... пôду...

С. Ф., Кал., 28. грудня 1903. **Наталка Ф. Р.**

Пѣсня про Канаду.

Ой зелена дòбровочко
Лишь тя трохи вижу
Тай ни знає отецъ, мати,
Шо я въ ґарѣ сижу.
Тай ни знає отецъ, мати
Нѣ жадна родина,
Тôлько собѣ пригадала
Моя рòдна жина.
И якъ собѣ пригадала
Ревни заплакала:
— Ой ни знати шо тамъ роби'
Мôй вѣрный дружина?
Ой сидитъ вòнъ въ тоті ґарѣ
И дуже сумує,
Шо ни бачи' и ни чує
О свои родинѣ.
Ой встає вôнъ ранесенько
У шестôй годинѣ
А все собѣ споминає
О свои дружинѣ.
— Ой ни тужи моя мила
Такъ дуже сумненько
Я до тебе поверну ся
Моє ты серденько.

Ой взявъ же я тай думати
Якъ маю вертати,
Допоможи милый Боже
Въ свôй край мандрувати.
Ой зачавъ я вандрувати
Ни буду тужити,
Якъ поцигну у кешеню
Є ще при чимъ жити.
Ой якъ прийду я до краю
Ни буду тужити
Тай ни буду я такъ тяжко
На Жидôвъ робити.
Бо Канада є сытый край
Легко заробити,
Денни можна штири риньцки
Завши получити.
Бо тутъ горы золотіи,
Добри заробити,
О хто прийде ще молодый
Не буде бѣдити.
У Канадѣ добре жити,
Добре панувати,
А ще котрый нижонатый
Гадки му ни мати.

Котрый же тутъ зъ жѣнковъ прийде
То жѣнка панує
А вôнъ торбу черезъ плечѣ
Въ роботу вандрує.
Пôшовъ же вôнъ я въ дорогу
Роботы питає,
Єго жѣнка та по фармахъ
Коханця шукає.
Пôшовъ же вôнъ до роботы
Тай тяжко працує,
Єго жѣнка пышна паня
Зъ коханцемъ начує.
Прийшовъ жи вôнъ я зъ роботы
Зачавъ си питати
Єго дѣти дрôбненькіи
Всю правду сказали:
— Ой тату нашь солоденькій
Ты пôшовъ робити
Наша мама зъ другимъ мужомъ
Взяла си любити.
Дѣти мои дрôбненькіи
Нима нѣчо зъ того,
Бо въ Анґліи тутъ за жѣнку
Зилѣзє готови.
Ой сѣвъ же я коло стола
Тай думку думаю:
Забиравбымъ дрôбнй дѣти
Втѣкавбымъ до краю.
Пшовъ бы я тай до краю
Шожь ми зъ того буде,
Здыбютъ мене мои люди
Соромъ менѣ буде.
Ой вставъ же я тай вôдъ стола.
Пиристав тужити,
Лишу жи я свою жѣнку
Зъ Чайниминомъ жити.
Ой ставъ же я дивити ся
На тоту пригоду
Взяложь мене моє серце
Тягнути до дому.
Ой взявъ жи я до аґинтôвъ
Листочки писати,
Щобы хтѣли черезъ мори,
Щобъ си въ край дôстати.
Аґинтъ менѣ присилає
Ажь чотири листы
Якъ же маєшь сто дулярѣвъ
Можешь уже пливсти.
Ой ставъ же я тай думаю
Сотку єму дати,
Кобы-жь Господь ми допомôгъ
У край си дôстати.
Присилає менѣ аґинтъ
Зъ Антверпинъ шіфкарту
Можешь сыну вôдѣхати
Ажь у першôмъ Марту.

Симеонъ Паламарюкъ зъ Буковины, села Лужанъ.

11.000 метрôвъ надъ землею.

Жадоба розширеня границь людского знаня примушує людей науки до безнастанної працѣ, а частогусто до предпринять, якî грозять имъ майже певною смертію. До нихъ зачислити можемо дѣло двохъ ученыхъ смѣльчакôвъ: Берзона, нашого краяна (львовянина) и Суринґа. Они именно пустились бальономъ въ гору, щобы розслѣдити явища вôдбуваючî ся въ горѣшныхъ верствахъ окружаючої землю атмосферы и дôстались до неимовѣрної высоти 11.000 м. Щобы зрозумѣти небезпеку, яка имъ въ тôй дорозѣ грозила, треба пригадати собѣ, що чимъ высше, тымъ меньше кисня въ воздусѣ, а вôнъ необходимый до житя, безъ него чоловѣкъ дусить ся. а дальше, що воздухъ рѣдшає зъ высотою, отже натискъ єго не є въ силѣ зрôвноважити внутрѣшного натиску крови, наслѣдкомъ чого она добуваєсь на верхъ очима, устами, ушами. Єсть то т. зв. гôрска хороба, якôй богато людей пôдлягає, коли найдесь высоко надъ землею. То двѣ головнî небезпеки, якî грозять смѣлымъ воздухоплавцямъ, а не треба забувати, що бальоны, тотî кораблѣ воздушнî, не суть ще такъ уладженî, щобы безпечно переносили

чоловѣка, тымъ меньше въ высшихъ реґіонахъ, де панують рôжнй, близше намъ незвѣстнй сильнй вѣтры.

Сесѣ небезпеки не вôдстрашили нашихъ смѣльчакôвъ и они д. 31. липня 1901 пустились въ гору зъ рôвнини Темпель пôдъ Берлѣномъ. При тôмъ згадати належить, що для Берзона така дорога була не новина, вôнъ вже 4. грудня 1894 р. дôставъ ся на найвысшу до того часу высоту 9.150 м., та се не вдоволило його и вôнъ рѣшивъ ся на нову подорожь, зъ метою дôстатись ще высше.

Бальонъ пôднѣсъ ся вôдъ разу дуже скоро въ гору, такъ, що по 40 мінутахъ найшовъ ся на высотѣ 5000 м., де вже подорожнй почали дыхати забранымъ собѣ зъ землѣ киснемъ, щобы тымъ заступити его природный убутокъ. Задержавшись на часокъ для записаня своихъ спостережень, пôднеслись подорожнй далѣ въ гору и по 4 год. дороги дôстались на высоту 9000 м., де натрафили на температуру — 32 степенѣ понизше зера, а якъ знаемо, выѣхали въ лѣтѣ, коли на земли пôдъ Берлѣномъ було 23·5 степенѣвъ повысше зера. Такъ значно зменшае ся теплота воздуха зъ высотою, а дѣе ся то тому, що жереломъ тепла е для воздуха земля, безпосередно вôдъ лучѣвъ сонця оно дуже мало розгрѣваесь, тому высшй верствы воздуха, бôльше вôддаленй вôдъ тои своеи печѣ, а до того рѣдшй, слабше розгрѣвають ся, чимъ блисше землѣ лежачй.

Тота студѣнь а такожь значне зменьшене тисненя воздуха спричинили велике ослаблене и сонно̂сть у на-

шихъ подорожныхъ, они ледви змогли ся рушати и то зъ великою трудностію, а проте не перестали выкидати балясту (тягару, якій бере ся до бальону, щобы вôнъ за скоро не гнавъ въ гору, а выкидаесь по дорозѣ, если ся бажае высше пôдносити). Дотеперѣшна высота не вдоволяла ихъ — и незабаромъ найшлись на 10225 м. надъ землею, де вже було 40 степенѣвъ Ц. зимна.

Однакъ и се не здержало ихъ, доперва, коли Суринґъ втратитъ притомнôсть, Берзонъ отворивъ кляпу безпеченьства, щобы поволи выпускати ґазъ наповняючій бальонъ и такъ спуститись на землю. Та ще не заразъ то слѣдовало, бо смѣлый подорожникъ выкинувъ останокъ балясту, почѣмъ и вôнъ втративъ свѣдомôсть. Й въ такôмъ станѣ пôдносились тотй люде ще далѣ въ гору, поки бальонъ въ наслѣдокъ втраты ґазу не почавъ опадати, що сталось — якъ въ приближеню обчислили пôзнѣйше — на высотѣ 11.000 м. Коли подорожнй по 3 чвертяхъ год. пробудились зъ глубокого сну, якій звычайно пôсля обморока слѣдуе, були вже въ половинѣ поворотнои дороги, а вкôнци о 6 и пôвъ вечеръ по 7 и пôвъ годинахъ воздушнои ѣзды, въ якôй зробили дорогу 140 км. (бо хвилями сильный вѣтеръ зносивъ бальонъ зъ простои дороги до горы — въ бôкъ) найшлись пôдъ Хоцебужомъ, вôдки, выпочавши по страшнôмъ умученю, яке вôдчували въ наслѣдокъ вражѣнь подорожи и наглои змѣны температуры, вернули щасливо домôвъ.

Вôдвага ихъ принесла значну корысть науцѣ, що

займаєсь досвѣдами надъ атмосферою, т. зв. метеорольоґіи, яка має и велику практичну вартôсть, бо вчить насъ про змѣны и явища вôдбуваючй ся въ атмосферѣ: про еи тиснене, температуру, вохкôсть, силу и напрямъ струй воздушныхъ, себъ-то вѣтрôвъ, електричнôсть воздуха — отже про справы, якй мають великій вплывъ на природу землѣ и еи мешканцѣвъ. Нашй подорожнй зôбрали богато даныхъ що до температуры, вохкости и вѣтрôвъ въ рôжныхъ верствахъ атмосферы, навѣть такъ высокихъ, въ якихъ не доводилось нѣкому зъ людей бути.

Зъ „Молодѣжи". Д. Коренець.

РУСКОМУ СЕРЦЮ.

Кругомъ сѣрѣє запущене поле
А на нѣмъ треба ниви заорати —
И рукъ прийде ся неразъ доложити,
А середъ труду спокою не знати.

Чи разъ прийде-бо буря-суховѣя,
Потисне зимномъ, ударить слотою;
Весь овочь працѣ зчорнѣє, зôвяне,
Ажь око нишкомъ зальлє ся слезою

Але не можна рукъ въ низъ опускати,
Бо руске серце певно тобѣ скаже:
Єсли вôдъ нивы рôднои вôдступишь,
Чужий прийде ту и вôнъ на нѣй ляже.

Вôнъ ракомъ стане, що на Неньки тѣлѣ
Шукати буде наживы для себе,
А мати зъ болю гôрко заридає,
А такй сльозы впалибы на тебе.

Дитино руска, лишь однымъ крѣпи ся,
Въ любвѣ до свого шукай силъ до бою:
Думками чиста, зорею свѣти ся,
А тьма незрячихъ пôйде за тобою.

Зъ „Молодѣжи“. **В. Маслякъ.**

Вѣкъ людей, звѣрятъ и ростинъ.

Люде жиють въ порôвнаню до звѣрятъ и ростинъ дуже коротко. Рѣдко лучае ся, абы хто переживъ сто лѣтъ. Столѣтныхъ старцѣвъ мають найбôльше Болгары. У нихъ є ихъ около 4 тысячѣ. Вôдтакъ идуть Румуны; у нихъ подибуемо понадъ тысячь столѣтныхъ людей. О половину меньше мають ихъ Сербы и Ирляндцѣ. Испанцѣ мають ихъ около 400, Французы 200, Анґлійцѣ 150. У Нѣмцѣвъ не досягае се число и сотки, що є дуже маленько, коли подумаемо, що нѣмецку державу замешкуе понадъ 50 міліонôвъ людей. Се число выдасть ся намъ неимовѣрно малымъ, коли згадаемо, що въ Шкоціи є около 50, въ Норвеґіи 25, въ Швеціи 10 столѣтныхъ; се краѣ найменьше залюдненй. Швайцарія не може цѣлкомъ столѣтными людьми повеличаги ся.

О много довше жиють звѣрята. Недавно забито въ Кроаціи орла; коли оглянено его докладнѣйше, побачено на шиѣ желѣзный обручь, а на нѣмъ гербъ знатнього словѣньского роду и рôкъ 1646. Орелъ лѣтавъ отже зъ тымъ обручемъ 250 лѣтъ и хто

знає, якъ довго бы вôнъ бувъ ще мôгъ жити, єслибы не смертоносна куля.

Такъ само подибуємо и въ свѣтѣ ростинно̂мъ вôдвѣчныхъ старцѣвъ. Найстаршимъ деревомъ Америки є кипарисъ, що росте въ Мексику, недалеко мѣсцевости Чапульташакъ. Се дерево має 120 стôпъ въ обводѣ и бачило не одну подѣю въ житю народôвъ и людей. Воно було свѣдкомъ поселеня Ольмекôвъ и Тольмекôвъ на вижинѣ Анагуакъ и вôдбитя ихъ державы племенемъ Азтекôвъ. Коли Кортезъ ступивъ на американьску землю, та коли Испаньцѣ забили послѣдного индійского цѣсаря зъ Мексико Гватімозіна, дерево могло бути якъ разъ въ роздвѣтѣ. Кôлька вѣкôвъ пôзнѣйше, застрѣлено цѣсаря Августина I., Итурбіду, родомъ зъ индійского племени, а опôсля нещасливый цѣсарь австрійскій Максиміліянъ, що хотѣвъ собѣ выбороти корону мексиканьску, упавъ жертвою молодечого пориву. Кипарисъ бувъ тодѣ вже мало що молодшій, якъ нинѣ.

Чимъ же вѣкъ хотяйбы и столѣтнього чоловѣка, супротивъ тыхъ тысячей лѣтъ! Чи не соромъ вже въ молодости признавати ся до старости?

LIBRARY
AUG 8 1983
UNIVERSITY OF TORONTO

ДУХОВНА ПѢСНЯ

Ч. 1.

Гоі. Вер. 72.

Тамъ далеко мы бачимо край,
Въ него вѣрніи люди прійдуть;
Самъ Спаситель веде у Свôй рай
Свôй вôдкупленый и вѣрный людъ!
2 разы { Скоро вôнъ насъ введе
Въ нашь спокôйный сей, рôдный нашь край!

Тамъ, у славѣ небесъ, далеко
Вôдъ суєтъ и журбы на земли,
Всѣ спѣвають и хвалять Єго
Зъ чутємъ радости, чистой любви.
Скоро вôнъ насъ и т. д.

Тамъ безчисленный збôръ святыхъ,
Що вôдъ Духа обнятй огнемъ;
Вôдъ любви чудна пѣсня у нихъ,
Славословлять Му нôчю и днемъ.
Скоро вôнъ насъ и т. д.

М. Колесниковъ.

Купуйте книжки!

1. Американьскій Шляхтичь, С. Макара 15
2. Весела книжочка зъ образками 30
3. Дещо зъ исторіи російскои православнои місіи въ Америцѣ ... 10
4 Дещо про звѣрята, П. Берта.. 30
5. Дещо про права и суды въ Сполученыхъ Державахъ..... 10
6 Дорога до свѣдомости, часть I. 10
7. Дорога до свѣдомости, часть II. и III 10
8. Журавлѣ, збôрникъ передрукôвъ 15
9. Казка про жида 10
10. Конституція Сполуч. Державъ 10
11. Марія, збôрникъ передрукôвъ 10
12 Народный рухъ австро угорскихъ Русинôвъ 15
13. Образки зъ Америки, написавъ Бузько 10
14. Оповѣданя С. Макара 15
15. Про вôдступникôвъ вôдъ російского православія 10
16. Розмова Поляка зъ Русиномъ. 10
17. Руско-англійскій провôдникъ С. Макара 50
18. Руско-англійскій словарець С. Макара 20
19. Тарасъ Шевченко, его житє и значѣнє М. Лозиньского..... 15
20. Тимко Гаврилюкъ, Н. Дмитрова 15

Хто пришле намъ 2.75, тому вышлемо всѣ повызшй книжочки и оплатимо почту.

Аґентамъ, що хочуть розпродувати нашй книжочки дамо добрый процентъ.

Безъ грошей не пôшлемо книжокъ нѣкому.

SVOBODA,

Box 353, Scranton, Pa.

PLEASE DO
CARDS OR SLIPS

UNIVERSITY OF

Pokusa